

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, jutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi pri 10. K. 20 h, ali 6.60 pol leta 6 . 60 . . . 3.30 četr leta 3 . 40 . . . 1.70 Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1903. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v «Goriški Tiskarni». A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. ure. Na naročila brez depozita naročnine niso.

Člani posilnice se računajo po pešit-vrsta: 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka št. krat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — ne in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — o in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgo-

SOČA

«Vse za omiko, svobodo in napredek!» Dr. K. Lavris.

Urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglasje je plačati loco Gorice. Dopisi n. j. se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

PRIMOREC

Izhaja neodvisno od «Soče» vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali 6.60.

«Soča» in «Primorec» se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellarske v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

„Ljudska volja“.

Sleparjenju ljudstva in javnosti so klerikalci mojstri. Zlasti sleparijo takrat, ko govorijo o ljudski volji. Pišejo in govorijo, da je govorilo ljudstvo, da je ljudstvo poslalo v svet take in take izjave, da je to zavedno ljudstvo zahteva svoje pravice! Kadar klerikalnim voditeljem ni kaj kar, kadar ne morejo utakniti svojih umazanih prstov v kako reč tako, da bi se jih za celo roko, začno javkati in tuliti, pa se zalečejo v pribežališče „ljudske volje“.

Iz glavnega mesta nahujkajo vrsto farovške peteline, in ti zlobnajo skup, kakor cirkusovi akrobati radovedneže na vasi, svoje župane, podžupane in druge odbornike, ali pa le tega in onega, kakor jim baš kaže, potem pa narekujejo recept, po katerem se ima zvariti ljudska volja. V javnosti, v svojih listih, pa vpijejo na vse: Ljudstvo govori, ljudstvo zahteva svoje pravice!

Pred kratkim smo povedali, kako delajo v sedanjem času gospodje nunci na Kranjskem — ljudsko voljo. Klerikalni poslanci nimajo večine v deželnem zboru kranjskem. To jim prepeka srce in obisti, in bolni so. Hočejo se pa ozdraviti z ljudsko voljo. Včasih kričijo po občni volilni pravici, včasih pa se zadovoljujejo s splošno volilno kurijo v deželni zbor, kakor baš veter piše.

Kranjski deželni zbor je bil nenadoma sklican. Klerikalci so debelo pogledali, ker niso vedeli, kaj početi. Pred vsem jim je manjkalo — „ljudske volje“. Znano je, kako škodo so napravili kmetskemu ljudstvu z vse obsodbe vredno obstrukcijo — in sedaj je deželni zbor kar nakrat sklican. Kaj početi? Odločili so se hitro. Na vso sopo so pisali pisma na gospode župnike po deželi v onih krajih, kjer pasujejo samodržno, in ti so morali delati ljudsko voljo v oporo visokim gospodom v Ljubljani, zlasti za slučaj, ako bo treba razsajati in razbijati po novem deželnem dvorcu. In razbijati se da prav uspešno in kricati: Ljudstvu pravice! Kadar se uganja zlobo in kadar so največ škodi kmetu. Saj poznate tisto anekdoto o tatu, ki je kričal za drugimi: Primite ga!

Ta je tat! ali pravi uzmovč je bil on sam. Temu tatu so podobni.

Poznamo jih! Po splošni volilni pravici kričijo le radi tega, ker hočejo imeti v deželnem zboru večino. Ako bi jo pa že slučajno imeli, bi se nobeden vrag med njimi ne zmenil za premembo volilnega reda. Oni hočejo le neomejeno gospodariti ter podpirati take neumnosti, kakor so n. pr. zavodi škofa Bonaventura. Oj ko bi imeli to, potem bi bili zdravi in čili in nič bi jih ne ščipalo po splošni volilni pravici. Jih poznamo.

Povedali smo že, kako so naročili ljudsko voljo zunaj na kmetih, ali ne le naročili, naravnost prisleparili so si jo. Po „Slovincu“ vdarjajo na velik boben, da je toliko in toliko katoliških občin sklenilo izjave za razširjenje volilne pravice, ali pokazalo se je takoj, kako sleparsko so postopali pri tem. Župnik je povabil ponekod župane svoje fare k sebi, tudi pečate so morali prinesiti s seboj, tam jim je povedal, da hočejo v Ljubljani imeti sklepe za razširjeno volilno pravico, ali pa sploh nič; božji volki so pritisnili na tiskovine počate, ter tako zlorabili svojo moč kot župani, pokimali, poljubili gospodu fajmostru roko in odšli kot dobri katoliški možje iz župnišča. Ljudska volja ni bila le naročena, ampak tudi ponarejena, po „Slovincu“ pa so seveda pisali, da je ta in oni občinski zastop sklenil tak in tak sklep, dasi obč. seje niti bilo ni.

Tako postopanje je pač škandalozno in se samo po sebi obsoja, kaže pa tudi moralno vrednost katoliško-narodne stranke. Taka stranka, ki se drzne stopiti na dan s tako ponarejenimi sklepi v svoj prilog, je sleparska, in ne more imeti trajnega obstanka. „Ljudstvo govori!“ se derejo na ves glas v javnosti, v resnici pa govorijo le — nekateri sleparji! In s takimi sleparijami so vstopili v novi deželni dvorec v Ljubljani, kateri je blagoslovil poprej škof Bonaventura. Kaj tako malo držijo na blagoslov svojega škofa, da začno s takimi rečmi, takoj ko so bili deležni blagoslova iz rok tako imenitnega moža, kakor je Anton Bonaventura?! Ej, Liguori ima mazilo za vse klerikalne „čed-

nosti“ in po njegovih naukih jim je vse dovoljeno.

Tako je s tisto ljudsko voljo na Kranjskem, s katero sedaj strašijo v javnosti.

Pobavili smo se z njo nekoliko obširneje radi tega, da pokažemo, kako nevarno je voliti v občinske zastope klerikalce. Ti ljudje so skozi „n skozi edinole orodje farovških gospodov. Kar ti rečejo, storijo, ne da bi sploh mislili, ali so storili prav ali ne. Gospod je rekel, mora že prav biti tako, pravi župan-božji vlek, in srce njegovo je potolaženo, pamet pa pri kraju. Klerikalni župani in občinski odborniki so slepo orodje farovžev. To se je pokazalo dosti eklatantno zopet enkrat na Kranjskem povodom sedanje gonje za sklepi o razširjenju volilne pravice. In tako slepo orožje so v vseh slučajih. Marsikateri naprednjak ve povedati, kako situaciji mu delajo v županjskem uradu, kadar kaj tam potrebuje, edinole radi tega, ker je naprednjak in ker gospod nunc ne more videti človeka, ki sodi o svoji glavi tako, da jo ima radi tega, da misli z njo. Klerikalna županstva so privesek farovžem, izvoli jih sicer „ljudska volja“, ali komandira pa le gospod nunc, ki je — posobljena ljudska volja. Prav radi tega pa se trudijo toliko, da bi dolili tudi med nami čim več občin v svoje kremplje, da bi tim lažje gospodarili nad ljudstvom, katero sleparijo z „ljudsko voljo“.

Proti temu njihovem iskanju, kje bi kaj pozrli, se moramo boriti dosledno na celi črti, zlasti pa paziti, da ne dobijo nikake občine več v roke, marveč da se jim odvzamejo, kar le mogoče. Vsi pristasi napredka in pametnega gospodarstva v občinah morajo čuvati ob volitvah ter spravljati na volišče vse do zadnjega volilca proti klerikalni pohlepnosti. Prava ljudska volja mora zavladati po občinah, ne pa naročena in falzificirana, potem pa izginejo taki pojavi, kakršni so se pokazali sedaj na Kranjskem, ko na tako grd način sleparijo javnost ter imajo ljudstvo za norca, ako zavlada prava ljudska volja, potem pa tudi odzvonit z velikim zvonom klerikalizmu po naših občinah. Fiat!

DOPISI.

V Gorici, 26. IX. 1903. († Valerij Černic.) — Spet gledamo v nov grob, spet smo izgubili mlado moč, ki nam je mnogo obetala. Položili smo v hladno zemljo medicince Valerija Černica. Porodil se je po kojniki v Šempetru pri Gorici 15. marca leta 1879. kot sin tamošnjega učitelja, kateremu ni bila sreča mila; dovršil je bil gimnazij, a prisiljen je bil postati ljudski učitelj, ter kot tak umrl rano na jetiki, zapustivši soprogo z dvema sinovima, o katerih je bil najstarejši, Valerij, se le osem let star. Po smrti očeta se je preselila s sinovima v Gorico, kjer je Valerij obiskoval nižje gimnazijske razrede. Nato je šla cela družina na Dunaj, kjer je mati kot spretna šivilja lažje izhajala in akrobela za svoje otroke. Na Dunaju je obiskoval Valerij peti in šesti gimnazijski razred. Dunajsko podnebje pa mu ni prišlo, razum tega se je bil nekoč prehladil, in pojavili so se pri njem znaki neozdravljive bolezni, ki je našla o njem ugodna tla, kar je bil gotovo podedoval po očetu. V nadi, da ozdravi na dobrem zraku, se je vrnil v Gorico in tu dokončal sedmi in osmi razred ter napravil l. 1898. maturo s prav dobrim uspehom. V teku teh dveh let se je bilo njegovo zdravje znatno popoboljšalo. Z novimi močmi in z najlepšimi nadami se je vrnil k materi in odločil se je po dolgem obotavljanju za medicino, gotovo ne malo iz želje, da bi si kdaj sam pomagala kot zdravnik, ker bi bil šel na vseučilišče v kako posebno zdravo mesto, a gmohte razmere so ga prisilile, da je ostal pri materi na Dunaju, kjer je izhajal sicer težko, a vendar lažje nego kje drugod. Dunajski zrak in naporno učenje pa sta povzročila, da je jel vedno bolj hirati. Vsake velike počitnice je prihajal v Gorico. Z drugimi tovariši je občeval malo, ljubil je bolj samoto in mir, a kdor ga je poznal, temu se je priljubil mirni, blagi, resnično izobraženi mladeniču. Čeravno sam medicinec, vendar ni veroval sam sebi, da je njegova bolezen neozdravljiva, ampak vedno je upal in bil tudi prepričan, da ozdravi s časom, posebno pa ko konča studirati. V resnici bil je le up,

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

»Res?«
»In kraljica misli...«
»No, kaj misli kraljica?«
»Ona misli, da so v njenem imenu pisali vojvodi Buckinghamu.«
»V imenu kraljice?«
»Da, da bi ga spravili na pot v Paris, in če bi bil tukaj, zvalili v past.«
»Hudiča, kaj ima pa vaša žena z vsem tem opraviti, moj ljubi gospod?«
»Znana jim je njena udanost do kraljice, in hočejo jo ali oddaljiti od njene gospe, ali jo ostrašiti, da bi izvedeli skrivnosti Njenega Veličanstva, ali pa jo zapeljati, da bi se je posluževali kot špijona.«
»To bi moglo biti tako,« pravi d'Artagnan; »toda ali poznate moža, ki jo je odpeljal?«
»Rekel sem vam, da se mi zdi, da ga poznam.«
»Njegovo ime?«
»To mi je neznano; vem samo, da je kardinalova kreatura, njegov prokleti podanik.«
»Ali ste ga vsaj videli?«
»Da, nekoč ga mi je pokazala moja žena.«
»Ali ima kak znak, po katerem bi ga bilo mogoče spoznati?«

»O, seveda, to je gospod odličnega obraza, črnih las, temne polti, ostrih oči, belih zob in z brazgotino na senu.«

»Z brazgotino na senu!« vsklikne d'Artagnan »in poleg tega belih zob, ostrih oči, temne polti, črnih las in odličnega obraza, to je moj mož iz Meunga!«

»To je vaš mož, pravite?«

»Da, da; toda to za stvar nima nikakega pomena. A vendar v tem se motim, to napravlja stvar mnogo priprostejšo: če je vaš mož tudi moj, izvršim z jednim sunkom dvojno maščevanje; tako je s celo stvarjo. Ali kje morem najti tega človeka?«

»Tega ne vem.«

»Ali ne veste za njegovo stanovanje?«

»Ne; ko sem nekoč spremil svojo ženo v Louvre, je ravno stopil notri, in ona mi ga je pokazala.«

»Hudiča! hudiča!« zamrmra d'Artagnan, »to je jako nedoločeno; kdo vas je obvestil, da so vam odvedli ženo?«

»Gospod de la Porte.«

»Ali vam je dal kake podrobnosti?«

»On jih sam ne pozna.«

»In od kake druge strani niste izvedeli ničesar?«

»Da, dobil sem...«

»Kaj?«

»Toda ne vem, če ne napravim velike neprevidnosti.«

»Že zopet prihajate na to; opozarjam pa vas, da je zdaj že nekoliko prepozno, da bi stvar obdržali za se.«

»Tudi je ne maram, pri moji duši!« vsklikne me-

ščan, roté se, da bi se opogumil. »Sicer pa, kakor se imenujem res Bonacieux...«

»Vi se imenujete Bonacieux?« ga prekine d'Artagnan.

»Da, to je moje ime.«

»Vi torej pravite: »Kakor se imenujem res Bonacieux!« Oprostite, da sem vas zmotil; toda zdi se mi, da mi vaše ime ni neznano.«

»To je mogoče, gospod. Jaz sem vaš hišni gospodar.«

»Ah, ah!« pravi d'Artagnan, vstane na pol in se mu pokloni, »vi ste moj hišni gospodar.«

»Da, gospod, da. In ker so vas tekom treh mesecev, kar ste pri meni, preveč raztresali preogromni opravki, ste mi pozabili plačati najemnino. Ker vas nisem nadlegoval niti za hip, sem si mislil, da se bode ozirali na mojo rahločutnost.«

»Bodite prepričani, moj ljubi gospod Bonacieux,« odvrne d'Artagnan, »da sem vam za to hvaležen, in če bi se vam, kakor sem vas že zagotovil, mogel pokazati hvaležnega...«

»Verjamem vam, gospod, verjamem vam, in kakor sem vam že povedal, vam zaupam popolnoma, kakor gotovo se imenujem Bonacieux.«

»Nadaljujte torej v stvari, ki mi jo imate razodeti.«

»Meščan potegne iz svojega žepa neki papir in ga poda d'Artagnanu.«

»Pismo!« vsklikne mladi mož.

»Katero sem dobil danes zjutraj.«

»D'Artagnan je odpre, in ker je postajalo temno, stopi k oknu. Meščan mu sledi.

ki mu je dajal moči, da ni obupal, ampak z vstrajnostjo nadaljeval svoje študije.

Tudi letošnje počitnice je prišel v Gorico, bolj bolan ko prej kdaj. Prestrašil sem se, ko sem ga videl prvič, tako je bil prepadel in bled. Skoro vsak dan sva hodila na sprehode. Posebno rad se je sprehajal ob Sotinem bregu; ko je gledal v Sočo, spominjal se je mladih let, in v spomin so mu prihajali časi, ko se je zdrav kopal v temno-zeleni vodi. Navadno sem se jaz kopal, on pa je stal na bregu in večkrat mi je z otroškim veseljem pokazal to ali ono skalo in govori: „Glej, s te skale sem skakal tudi jaz v preteklih letih v vodo in tam — tam sem plaval čez.“ A sedaj ga to ni več veselilo, bal se je mrzle vode. Pri teh spominih je postal vedno otožen, umolknil je, in moral sem obrniti govor na kak drug predmet. Postal je spet zgovoren, in začel mi je govoriti o svojem poklicu, kako napravi prihodnje leto doktorat, kako bode praktičiral dve ali tri leta na Dunaju ter se potem naseli v Gorici, ali pa še raje v enem ali drugem našem trgu. On ni hotel, kakor mi je sam večkrat praril, postati zdravnik iz dobičkalnosti, temveč iz same človekoljubnosti; zadovoljil bi se bil, da bi skromno izhajal. A usoda ni bila odločila, da se mu izpolni njegove želje.

Pretekli teden je izbruhnila bolezen, katera se je razvijala počasi a gotovo že leta in leta, z vso silo. Začel je bruhati kri, moral je leči in v groznih mukah je umrl v petek ob 4. zjutraj preveden. Umrl je, ne da bi se mu bila izpolnila vroča želja, videti pred smrtjo ljubljeno mater in ljubljene brata. Smrt Valerija Černica je pretresla vse znance in prijatelje. Nihče ni pričakoval tega, ker mnogi so ga videli se prejšnji teden. Akademsko ferijalno društvo „Adrija“, za katero se je pokojnik vedno zanimal, mu je poklonilo lep venec. Na dvorišču hiše žalosti je zapel ad hoc sestavljeni pevski zbor „Nad zvezdami“. Na to se je pomikal spreved v stolno cerkev. Za krsto so šli sorodniki, vsi slov. akademiki v Gorici, nekateri laiki in lepo število znancev. (Omenjeno bodi, da ni dovolil stolni župnik, monsignor Sedej, iz nerazumljivega vzroka, da bi se pelo v cerkvi, kar se je pač vedno dovolilo v drugih cerkvah, kakor na Placuti, na Travniku in tudi v Podturnu.) Iz stolne cerkve se je pomikal spreved proti Šempetorskemu pokopališču, kjer so položili pokojnika v isti grob, kjer je počival pokojnikov oče šestnajst let. Na pokopališču so zapeli pevci ginjačo pesen „Jamica tiha...“ in marsikateremu mladih akademikov je porosila solza v oči, ko je zaslišal med petjem tužne nagrobnice zvenk lopat grobokopov in udarce grud na rakev, in mislil je na ranjkega, ki je moral v cvetu let v hladni grob.

»Ne iščite svoje žene,« čita d'Artagnan, »dobite jo nazaj, kadar nam ne bode več potrebna. Če napravite le jeden korak, da bi jo našli, ste izgubljeni.«
»To je pisano jasno,« nadaljuje d'Artagnan, »ali je vendar samo grožnja.«
»Da, ali te grožnje se bojim; jaz, gospod, pač nisem vojak, in bojim se Bastije.«
»Hm,« odvrne d'Artagnan; »ali jaz se Bastije ne bojim manj nego vi. Če bi šlo samo zato, da zabodem komu meč pod rebra, tedaj bi bila stvar lahka.«
»Vendar, gospod, sem v tej zadevi računal na vas.«
»Tako?«
»Ker sem vas videl vedno obdane od mušketirjev sijajne zunanosti in sem spoznal, da so to mušketirji gospoda de Trévillé in torej kardinalovi sovražniki, sem si mislil, da bi bili vi in vaši prijatelji polni radosti, če bi vam bilo mogoče, izkazati naši ubogi kraljici uslugo in ob enem ponagajati kardinalu.«
»Brezdvomno.«
»In potem sem mislil na to, da ste mi dolžni za tri mesece najemnino, na kar vas ne opominim nikdar.«
»Da, da, to ste mi že omenili, in zdi se mi izborno.«
»Ker poleg tega računam, da bode tudi še za naprej stanovali pri meni, in ne bode v bodočnosti nikdar govora o najemnini...«
»Izvrstno.«
»In ker sem vam, če bi bilo treba, nameraval ponuditi petdeset pistol, če bi bili, kar se da težko misliti, slučajno za hip v zadregi...«
»Prekrasno, vi ste torej bogati, moj ljubi gospod Bonacieux.«
»Približno toliko imam, kolikor potrebujem, gospod; s kupčijo sem si prislužil rento kake tri do štiri

končal si, dragi prijatelj, svoj zemeljski tek, uresničile se niso tvoje blage misli, a vsaj

ena se tebi je želja spolnila:

V zemlji domači da truplo leži!

P. M.

Domače in razne novice.

Poreka. — V ponedeljek se je poročil g. R. Lasič, c. kr. sodni pristav, pridržen pravosodnemu ministerstvu na Dunaju, z gosposično Bratin, o iz Ajdovščine. Vse najboljše!

Smrtna kosa. — V Ljubljani je umrl g. Janko Sumi, c. kr. viši kontrolor carinarskega urada v Trstu. Radi boleznij je bil na dopustu v Kranju in v Ljubljani pri svojih sorodnikih. Te dni ga je napadla srčna vodenica tako hudo, da se ni mogel več povrniti v Kranj ter je izdihnil v Ljubljani. Pokojnik je bil dobro znan med tržaškimi Slovenci kot veren sin svojega naroda. Imel je 45 let.

V Kanalu je umrl g. Franc vitez Malnič, ki je bil mnogo let oskrbnik posestev vojvodov Blakas. Županoval je v Kanalu nad 23 let.

Danes pokopljejo v Gorici g. Rada Valentiča, ki je umrl star komaj 21 let. Preostali mu naše sožalje!

Za podporo Bovec. — Naš državni poslanec O. Gabršček je stavil v državnem zboru nujni predlog za podporo občini Bovec vsled požara. Sličen predlog je stavil tudi laški državni poslanec dr. Verzeznassi.

Državni poslanec O. Gabršček je stavil v državnem zboru predlog glede subvencioniranja občine Sv. Lucije za dogradnjo ceste od Sv. Lucije v Lom in interpelacijo glede razpisavanja služb na sodnih in v Primorju. Predlog in interpelacijo priobčimo.

Kmetijski shod se bode vršil v nedeljo dne 4. oktobra okoli 3. pop. na Križadi pri Nblem v Brdih.

Praktičen kletarski pouk bode obdrževal kmetijski potovalni učitelj A. Strekelj prihodnjo soboto popoldne in zvečer v občinski kleti v Dornbergu.

Kaj je bilo finančni oblači najbolj nujno. — Dne 1. septembra je poslal g. Andrej Gabršček obsirno pritožbo na c. kr. finančno ravnateljstvo v Trst proti mejnemu colnemu prejemniku Walterju pri Robiču. — „Sota“ in „Primorec“ sta doslovno natisnila pritožbo, iz katere je razvidno, koliko mora trpeti ubogi ljudstvo ob tamonjski meji zaradi nesposobnosti, odurnosti, jezavosti jednega finančnega uradnika, ki ljudstvo sikanuje na najdržnejše načine.

Finančno ravnateljstvo je takoj poslalo pritožbo finančnemu nadzornistvu v Gorico, da stvar preišče. Pritožba je čakala v Gorici novega nadzornika g. Schusterschitscha (brata dr. Šustersice v Ljubljani.) Ta doslej se ni našel časa, da bi pre-

iskal razmere, naslikane v pritožbi, pač pa je takoj ugodil prošnji Walterja, naj se toži g. Gabršček zaradi „razžaljenja časti“ vsled besed: „Ako niti tega ne razumete, da se buteljke ne smejo odpirati, vas je le pomilovati (sind Sie nur za bedauern)“, — in: „Ako niti jednega imena ne znate prav napisati, niste sposobni za službo tukaj“. Za te besede je bila njegova veličastvenost tako užaljena, da išče zadoščenja pri sodniji. — Je prav, pridejo vsaj malce bolje v razgovor o raznosne razmere ob državni meji pri Robiču!

Kdo pa je ta Walter, ki je bil razžaljen v službi? Bil je že nadporočnik, pa je moral dati vojaštvu slovo! Vstopil je k financam! Ali tudi tu ima za seboj viharo dobo. Povsod, kjer je služil, je bil smatran za siho božjo nižjino, enakim tovaršem in visjim. Povsod je imel svoje „afere“, ki so ga naredile nemogočega. Končno so ga poslali kot zadnji poskus k Robiču. Za „ščavarje“ je pač vse dobro! Ker nikdo doslej ni mogel z njim shajati, naj bo dober za hribovske Slovence, katere naj uči kozje molitvice. Kaj za to, če ljudstvo trpi, saj so to le ubogi hribovske Slovenci. — Ljudstvo se je že pritoževalo na razne načine, celo pismeno na višjo oblast, — toda brez uspeha: ljudstvo je bilo še bolj poparjeno, začelo se je naravnost bati vsemogočnega colnega prejemnika Walterja, ki je poslej še osabneje nosil pokonc svojo prazno glavo.

Slučaj g. G. je znan. Za buteljko vina je zamudil 41 minut, dasi je hotel plačati po najvišjem tarifu, da, poskakali so zarjavel „Stoppelzieher“ ter buteljko odpri, — kar je naravnost gorostasno počenjanje srednjeveske norosti!!

Toda zdi se, da finančna oblast ni na jasnem, kaj bi bila v tem slučaju njena dolžnost. Za zdaj meni, da mora Walterjeve prismojenosti sprejeti za svoje ter varovati avtoriteto, katero je v ljudstvu že davno hudič vzel. — Mi smo jako radovedni, kdaj in kako opravi g. nadzornik Schusterschitsch svojo nalogo, katero ima v naši deželi. — Na te razmere se še povrnemo!

Na adresu gorilskih poslancev je naslovila „Edinost“ o. j. petka zopet članek, v katerem govori o samolaskem razpisu radi nakupa zemljišča za ustanovljajočo se deželno trdnico in o razpisu službe nadzornika za to trdnico, ter kliče na boj proti Pajerju! — Saj smo že povedali, da gine slovenščina iz uradovanja dež. odbora, da se opušča pri vseh takih uradnih razpisih, kakor se tudi sedaj na druge oblasti, čeprav v slovenski stvari in na slovensko ulogo, piše le laško! Naša slavna odbornika tega dolgo časa niti vedela nista, ako pa sedaj vesta, smo prepričani v dno duše, da ne storita nikakega koraka v odpravo tako skandaloznega žaljenja našega jezika. Dandanašnji dela deželni glavar dr. Pajer, kar hoče, ker ima dr. Gregorčiča v svoji vreči, v kateri mora lepo molčati; dr.

Pajer je dobro vedel, kaj dela takrat, ko je pomagal dr. Gregorčiču do izvolitve v državni zbor. Dr. Gregorčič pa je bil takrat tako zaljubljen v samega sebe, da mu ni bilo prav nič za našo slovensko stvar. Udal se je in obljubil, kar je hotel Pajer. Posledice izdajakega dogovora med Gregorčičem in Pajerjem vidimo sedaj na celi črti. Čuvati, da se ne prezira tako sistematično naš jezik, kakor se sedaj godi na našem deželnem odboru, kar jasno spričuje tudi omenjeni slučaj razpisa, je v prvi vrsti dolžnost dež. odbornikov, in ako bi imeli v dež. odboru Slovenci dva moža, bi lahko spravila to reč v red, in bi z energijo poskrbela, da bi ne prihajalo do opustitve slovenščine pri uradnih razpisih, ali ker jih ni, pa ni nič, in tudi ne bo nič, dokler bo dr. Gregorčič zvezan s Pajerjem in dokler bodo sedeli Berbuči v dež. odboru. Može so Pajerjevi hlapci, ker je dr. Gregorčič zaigral vso neodvisnost na to stran takrat, ko je bil izvoljen dež. poslanec. Ali se ganejo morda v deželnem zboru? Težko; kajti dr. Gregorčič je merodajen tu in tam, in ko se tu ne gane, se ne zgane tudi v dež. zboru. Ako pa se stori v tem oziru kak korak od strani poslancev narodno-napredne stranke, pa utegnemo doživeti celo to, da bodo „krščansko-narodni“ poslanci proti tozadevni akciji! Pri teh pobožnih možeh z dr. Gregorčičevo posvečeno glavo je vse mogoče!

Tako je, prijatelji! Klerikalci so mlačni v narodnem oziru, kakor tudi na sploh, dasi bi lahko v sedanjih svojih pozicijah mnogo delali in koristili, in srce boli vsakega rodoljubnega moža, ki vidi, kako gre nizdol veljava slovenskega imena v deželni hiši ter povsodi tam, kjer stojijo klerikalci na površju in ospreddju. Je žalostna ta istina, ali istina je! Dobo suhih let občutimo vedno bridkeje.

Bratno-pevsko društvo v št. Andrežu priredi v nedeljo dne 4. oktobra veselico s petjem, godbo in igro v dvorani g. Petra Lutmana. Začetek točno ob 3 $\frac{1}{2}$ uri pop. Vspored: 1. Koračnica, svira vojaška godba. 2. Pozdrav. 3. Zitt: „Gozdna rožica“, valček, svira voj. godba. 4. E. Komel: „Za Hrvate naše brate“, možki zbor. 5. Pahor: „En starček je zivel“, svira voj. godba. 6. Förster: „Venček narodnih pesmij“, mešan zbor. 7. Smetana: Sekstel iz opere „Prodana nevesta“. 8. Ferjancić: „Oj slovenska zemljica“, možki zbor. 9. Schramml: „Muzikalna mavrica“, svira voj. godba. 10. E. Komel: „Mojemu rodu“, možki zbor s spremljevanjem orkestra. 11. Kubischta: „Venček slov. narodnih pesmi“, svira voj. godba. 12. Zavrtanek: „Loterist“, igra v jednem dejanju. 13. Ples in prosta zabava. Med posameznimi točkami in pri plesu svira vojaški orkester. Vstopnina: k veselici 40 vin., sedeži 1—2 vrste 40 vin., od 4 vrste dalje 20 vin. K obilici udeležbi uljudno vabi odbor.

(Dalje v prilogi.)

tisoč tolarjev, in poleg tega sem založil nekaj denarja v zadnje potovanje slavnega prekmorskega trgovca Jeana Mocqueta; iz tega morete razvideti, gospod... toda,« zakliče meščan.

»Kaj je?« vpraša d'Artagnan.

»Kaj vidim tamkaj!«

»Kje?«

»Na cesti, nasproti vašemu oknu, v odprtini onih vrat: mož, zaviti v plašč.«

»On je!« zakličeta d'Artagnan in meščan oba naenkrat, spoznavši svojega moža.

»Ah, to pot,« vsklikne d'Artagnan in skoči proti svojemu meču, »to pot mi ne ubeži.«

In potegnivši meč iz nožnice se spusti iz sobe.

Na stopnicah ga srečata Athos in Porthos, ki stopita vsak na drugo stran, in d'Artagnan švigne med njima kakor pušica.

»Prokleta, kam pa letiš tako?« mu zakličeta oba mušketirja naenkrat.

»Za možem iz Meunga!« odvrne d'Artagnan in izgine.

D'Artagnan je svojim prijateljem več nego enkrat pripovedoval dogodek s tujcem, kakor tudi nenadni pojav lepe potovalke, kateri je oni mož mogel izročiti tako važno poslanstvo.

Athos je bil mnenja, da je d'Artagnan v svoji razburjenosti sam izgubil pismo. Po njegovih mislih je plemič, kakor jim ga je naslikal d'Artagnan, mogel biti vedno le plemič, ali plemič se gotovo ni ponižal tako, da bi šel in ukradel pismo.

Porthos je v vsem tem videl samo ljubavni dogodek, sestanek, katerega je imela neka gospa z nekim kavalirjem, ali neki kavalir z neko gospo in katerega je motila prisotnost d'Artagnana in njegovega rumenega kljuseta.

Aramis je menil, da so take stvari polne skrivnostij, in je zato najboljše, ne mešati se v nje.

Po d'Artagnanovih besedah sta torej spoznala, za kaj gre, in v mislih, da se d'Artagnan, ko svojega moža najde ali zgreši, zopet vrne v svoje stanovanje, nadaljujeta svojo pot.

Ko prideta v d'Artagnanovo sobo, je bila prazna. Hišni gospodar se je bal posledic spopada, ki je imel neizogibno nastati med mladim možem in tujcem, in zvest svojemu značaju, kakor ga je opasal sam, je imel za najpametnejše, spraviti se z mesta.

IX.

D'Artagnan se pokaže v pravi luči.

D'Artagnan se je vrnil za pol ure, kakor sta Athos in Porthos vedela naprej. Tudi to pot je zgrešil svojega moža, ki je izginil, kakor bi bil začaran. Z mečem v roki je tekal po vseh bližnjih ulicah, toda našel ni ničesar, ki bi bilo jednako onemu, kar je iskal; končno je šele prišel na misel, katera bi mu bila morala prva šiniti v glavo, namreč potrkati na vrata, pri katerih je videl tujca. Tudi to je bilo zaman, da si je pač deset ali dvanajstkrat potrkal s kladivom, ki je bilo na vratih; nihče se ni odzval, in sosedje, ki jih je privabilo pred vrata ali na okna, so ga zagotavljali, da je ta hiša, ki je imela sicer tudi zaprta vsa okna, že šest mesecev popolnoma neobljudena.

Dočim je tekal d'Artagnan po ulicah in trkal na vrata, se je tudi Aramis pridružil tovarišema, tako da je d'Artagnan pri svojem povratku našel zaveznike zbrane polnoštevilno.

»Torej?« vprašajo vsi trije mušketirji naenkrat, vidé vstopiti d'Artagnana z znojnim čelom in jeznim obrazom.

„Solkanski Sokol“. — Naš Solkan se prebija in razvija v zadnjem času prav lepo ter je v naši okolici velevaran kraj v vsaki pogledu, zlasti se, ker se bo v bližnji bodočnosti tik njega razvijal živahen promet. Takrat bo Solkan kaj važen, in brez dvoma naraste polagoma v nemalo konkurenco Gorici. Solkan je le dobre $\frac{1}{2}$ ure hoda od Gorice, pa je ostal čist, slovenski kraj, kamor je brez vspeha segala raznarodovalna laska roka iz mesta. Obdržal si je čist, slovenski značaj, in tak ostane Solkan tudi v bodoče. Vsi pogoji za to so tu. Pojav, ki nas zagotavlja, da bo tako, pa je bil nedeljski nastop, ob jednom prvi nastop „Solkanskega Sokola“. V nedeljo smo se prepričali, da je začel „Sokol“ v Solkanu marljivo gojiti telovadbo ter da je zanimanje za Sokolsko idejo veliko, zlasti se, ker tudi županstvo in Čitalnica nista zamudila, pozdraviti dolgo vrsto domačih in mestnih Sokolov ob vходу v Solkan, z zastavami okrašen, katerim slednjim so bili ali prvi naproti do Fona. Proste vaje, katere je izvajal „Solkanski Sokol“ sam, 40 Sokolov je nastopilo, so ugajale na splošno ter so pokazale, kako lepo se je oprijel Sokol svoje naloge. Kaj takega nismo pričakovali. Presenečeni smo bili. Vzorke proste vaje s pranskega vsesokolskega shoda je izvajala mladina „Goriškega Sokola“ ter se izkazala spretno v vsakem oziru. Pri telovadbi na bradlji in drogu ste nastopali dve vrsti „Solkanskega“ in „Goriškega Sokola“. Vaje, ki so jih izvajali edni in drugi, so bile lepe, zlasti so ugajali nekateri posamezni telovadci s svojo preciznostjo, drugače je bilo morda tuintam večje popolnosti in spretnosti. Toda to se gotovo časoma popravi, saj imamo v „Solkanskem“ kakor v „Goriškem Sokolu“ dosti mladih cilih močij, ki gorijo za Sokola ter se popolnijo v telovadce prve vrste. Na sploh sojeno, pa je bil vseh na vse strani prav dober ter je obema društvoma le častil. Po telovadbi smo slišali petje pevcev iz Gorice, Solkana in s Trnovega. Posebno je ugajal lep Zajčev moški zbor „Crnogorac Crnogorki“, kateri je pel moški zbor pevskega in glasbenega društva iz Gorice; pelo pa se je tudi dobro. Solkanski Sokol goji tudi petje, in njegov pevski zbor je pokazal, da razpolaga z lepim številom dobrih pevcev. Hvala za to gre gospodu Srebrnič! Po veselici se je razlo občinstvo, katerega je bilo jako obilo, dasi so viseli oblaki nad nami, na razne kraje, mladina pa je zarajala v poskončni ples.

Glede nastopa „Solkanskega Sokola“, ki se je sponesel tako lepo, gre v prvi vrsti zasloga bratu Jeraju, ki se je lotil delovanja v „Solk. Sokolu“ z vso unemo dovoznega mladence, kakor tudi moramo omenjati pohvalno brata Kranjca, ki je vodil „Gor. Sok.“ Nedeljski uspeh naj jima bo bodrilo za bodočnost!

Tudi gmotni vapeh veselice je nepričakovano lep. Zato pričakujemo, da bo stopal Solkanski Sokol naprej po začeti poti v čast

in ponos slovenskega imena in slovenskega Solkana ter da bo tako prednjačil naši okolici v čuvanju narodne zavesti in posesti. In v tako svrhu je potreben pred vsem „Zdrav duh v zdravem telesu“, kakor je blestel napis nad vhomom na lepo odličeno dvorišče Mozetičevu. Živel „Solkanski Sokol“!

Pristavek. Dobili smo o telovadbi sodbo iz Sokolskih krogov, katero priobčimo prihodnje.

Zahvala. — Odbor telovadnega društva „Solkanski Sokol“ v Solkanu se zahvaljuje tem potom vsem, ki so pripomogli, da se je veselica in I. javna telovadba tako lepo izvršila, posebno pa se bratskemu telovadnemu društvu „Goriški Sokol“ v Gorici, „Pevskemu in glasbenemu društvu“ v Gorici ter „Pevskemu in bralnemu društvu „Orel“ na Trnovem, nadalje vsem onim damam in gospodom, ki so pri vetopnini še posebej večje zneske v kritje otroškov darovali. Na zdar! Odbor.

Devinski kaplan med popravkarji. — Devinski kaplan, ki čuje na ime Valentin Pirec, se je zatekel pod okrilje svojega župnika-dekana in pa pod okrilje lažnjivega Obrambnega društva v Ljubljani, od katerega smo dobili ta-le „popravek“:

Slavno uredništvo „Sotca“

v Gorici.

„Sotca“ je prinesla v 74. številu vest: „Ali je mogoče? — Nečuvno!“, v kateri se trdi, da devinski kaplan močno agitira proti veselici za otroški vrtec in proti prispevkom za otroški vrtec. Ker ta vest ne temelji na resnici, zahtevava podpisana, da sprejmete v smislu § 19. tisk. zak. sledeče: Podpisani je le v cerkvi svari mladino pred plesom, slučajno združenim s to veselico, ter tako oporekal le proti sredstvu, ne pa proti namenu veselice. Nadalje ni res, da podpisani agitira proti prispevkom za otroški vrtec, kakor tudi ni res, da je „farska“ gonja naperjena proti slovenstvu v Devinu. V Devinu 24. sept. 1903. Jož. Skočir, župnik-dekan v Devinu, Val. Pirec, kaplan.

Ta „popravek“ bi lahko brez skrbi vrgli v koš, ker pri Obrambnem društvu so že zdavnaj pozabili, kako se delajo pravilni popravki, ali priobčujemo ga za to, da moremo to stvar z devinskim kaplanom zaključiti. Najprvo povdarjamo, da mi vselej, ako se kdo obrne na nas z opozoritvijo, da se je o njem poročalo krivo, to lojalno popravimo. Na to stran smo dali že dovolj dokazov. Ako se je godila devinskemu kaplanu kaka krivica, se je imel oglašiti pri nas, in vsa stvar bi se bila poravnala na lep način; toda ta mladi posvečenec ni ubral te poti, ker je imel slabo vest, marveč se je zaletel še le čez čas h glasilo tolovajev v Gorici in pa k lažnjivemu Obrambnemu društvu v Ljubljani. No, radi tega pa naj nam nikari ne zameri, ako mu nič ne verjamemo. „Popravek“ je skrpucalo, ki se lovi okoli pojmov sredstvo in namen ter vse zavija tako, kakor kaže sedaj zavijati posvečeni gospodi, ko je

morda vendarle uvidela, da ni delala prav, ko se je na predrzen način utaknila v devinsko veselico. Tisti ples je le grda pretveza. Dokler se bo smelo plesati na katoliški podlagi, saj v Ljubljani aranžirajo celo predpustne plesse na katoliški podlagi, dokler se bo smelo plesati po klerikalnih občinah in dokler bo smela plesati klerikalna gospoda po mestih, ter se ne bodo katoliška glasila nad tem spodbijala (V Gorici so plesali celo v postnem času, pa je molčal „Prim. List“) dotlej se bodo menda smeli sukati tudi drugi ljudje, ki ne plešejo na klerikalni rog, ne da bi bil poklican kak mladič v črni suknji jih radi tega obirati javno. V Devinu so plesali, ko ni bilo tam kaplana Pireca, pa bodo tudi, ko ga ne bo. Zato je neumno, da se zaganja v ples ter dela zdražbo ob taki priliki, ko je slo za otroški vrtec v Devinu. Ako so malce poplesali, zato ne bo nikoga hudič jemal, saj se gospodov po farovžih ne jemlje, kjer uganjejo še vse druge reči, ki so mnogo hujše od plesa. Lahki postopajo solidarno, kadar gre za „Lego“, in doslej, kakor smo že rekli, se ni spodbijal še noben laški duhovnik nad plesom, kateri spremlja kako veselico v korist „Lego“. Ti laški duhovniki doprinašajo celo svoj obolus „Lego“ — med nami pa se dobi duhovnik, ki bi rad pozri veselico v korist svetih narodnih stvari, le za to, ker se je na koncu tudi plesalo. Celo cerkev je morala služiti proti oni veselici v Devinu! Le nikar se nam ne skrivajte za namene in sredstva, ker mi vemo prav dobro, kake namene imate in kakih sredstev se poslužujete v dosegu istih. Nastop devinskega kaplana je bil nov skandalozen pojav breznarodnosti „obmejnega“ duhovnika, skandal, kakoršnega nečemo več videti — ker drugače začnemo proti take vrste izrodrom v duhovski obleki se ves drug boj nego smo ga doslej bojevali. S tem pa punktum!

Cerkev v službi sistema. — Vlada se je brez vsake potrebe odpovedala patronatu nad nekaterimi cerkvami v tržaški okolici, in temu koraku vlade je pritrdil tudi tržaški škofjski ordinarijat. Župljani so vložili proti temu protest, ali čakajo zaman odgovora. Tako bo mogel tržaški magistrat po svoji volji nastavljal le velelaške duhovnike za župnike po okolici. Pri Sv. Ivanu čakajo že dolgo časa na župnika, ali do imenovanja kar ne pride. Vso reč zavlačujejo, potem pa kar nakrat buknejo na dan s kakim Velelahom in zagrizenim nasprotnikom našega naroda. Ta preljudba katoliška cerkev se da res porabiti za vse; sistemu pa služi udano kakor najzvestejša dekla svojemu gospodarju. In to je edino zveličevalna, edino prava cerkev!!

Poziv gg. članom „ruskega kruška“! — Podpisani odbor „ruskega kruška“ naznanja svojim gg. članom in vsem prijateljem ruščine, da prične v kratkem spet pouk v ruščini in sicer v prvi polovici meseca oktobra. Začetek šolskega leta, razvrsti-

tev pouka in mesečina se pravočasno naznani. Vsled odhoda g. učitelja Labenskega si laskamo naznanjati, da smo dobili za tekoče šolsko leto novo izvrstno učno moč v osebi gospice. Odbor upa na najbolje vspehe ter z zavestjo gleda v prihodnost prepričan, da učenje ruskega jezika ne zamre med rami, ampak da bode vedno bolj cvetelo ter se vedno bolj razvijalo. Podpisani odbor se obrača do vseh gg. članov in prijateljev „Ruskega kruška“ s prošnjo, naj vsak član in naš prijatelj dela po svoji moči na to, da se naše vrste pomnože ter da nastopimo letošnje šolsko leto v večjem številu nego lani in da ostanemo zvesti obiskovalci pouka do konca leta, kar bode društvu v čast in ponos. Kdor želi na novo pristopiti, naj se oglasi pri kakem odborniku ali v „Goriški Tiskarni“.

Porotno zasedanje v Gorici se otvorilo zopet dne 23. novembra t. l. Predsednikom razpravam je določen dvorni svetnik vit. Defacis, namestnikoma pa deželnosodna svetnika E. Schmarda in R. Zörner.

Is Podmeleca. — Vabilo k veselici, ki jo priredi „Kmetška Čitalnica“ v Podmelcu dne 4. okt. 1903. ob 7. uri zvečer s sledečim voporedom: 1. Slava Slovincem, tamburanje; 2. Nagovor; 3. Ljubav, mešan zbor; 4. Igra: To sem bil jaz; 5. Na valovih jadranskega morja, tamburanje; 6. Zvezdicam, mešan zbor; 7. Deklamacija: Sotci; 8. Napried, tamburanje; 9. Igra: Mutec; 10. Svarilo, mešan zbor. — Po veselici prosta zabava s plesom. — Ker je čisti dohodek namenjen ubogim pogorelcem v Bovecu, vabi k mnogobrojni udeležbi Čitalnični odbor.

Slovenska mestna šola Podturnom. — Letos se je vpisalo v slovensko mestno šolo Podturnom 17 učencev in učenk. Na soli so nastavljeni vodja, en učitelj in dve učiteljici. Radi tega se je zopet oglašil tukajšnji list „Corriere“, ki hoče biti včasih glasilo našega mag. a, ter vpije, zakaj da se vzdržuje ta šola tako malo število otrok.

Vsa reč o slovenski mestni šoli v gnili Katinelli jevi vojašnici je tako znana, da se je tu ne dotaknemo zopet podrobneje. Vsakdo pa si more misliti, da stariši stojijo še vedno in ostanejo tudi na tem stališču, da Podturnen ne morejo pošiljati svojih otrok; je preoddeljeno od mesta. Kar je vpisanih, so le tam iz bližine. „Corriere“ bi najrajši videl, da bi izginila danes ali jutri slovenska šola v mestu s površja, toda ta želja se mu ne obistini, marveč Slovenci v mestu bomo zahtevali vedno glasneje slovensko šolo na takem mestu, ki bo odgovarjal potrebam, pa če tudi se je bil spozabil sam „vodja naroda“, prečastiti don Antonio, v momentih izdajalskega navdahnjenja, tako daleč, da je rekel v svojem listu „Gorica“, da se ne godi nikaka posebna krivica slovenskim starišem v mestu, ako pošiljajo svoje otroke v podturnsko šolo. Kakor se vidi, se slovenski stariši ne strinjajo s takim naziranjem dr. Gregorčiča, marveč pošiljajo otroke, kolikor jih

»Torej!« zakriči ta in vrže svoj meč na posteljo, »ta človek je poosebljen vrag; izgubil je kakor fantom, kakor senca, kakor duh.«

»Ali veruješ na prikazni?« ga vprašata Athos in Porthos.

»Jaz, jaz verujem samo na to, ker sem videl, in ker prikazni še nikdar nisem videl, na nje tudi ne verujem.«

»Po svetem pismu,« pravi Aramis, »moramo verovati na nje: Samuelov duh se je prikazal Savlu, in to je del vere; meni bi bilo jako žal, da bi o tem dvomil, Porthos.«

»V vsakem slučaju, naj bode že človek ali hudič, telo ali duh, iluzija ali resnica, je ta človek rojen meni v nadlego, kajti njegov beg nas je spravil ob znamenito opravilo, gospodje, ob opravilo, pri katerem bi se dalo zaslužiti sto pistol in morda še več.«

»Kako to?« pravita Porthos in Aramis objednem.

Kar se tiče Athosa, ostane zvest svojemu načelu molčečnosti ter se zadovolji s tem, da vpraša d'Artagnana s pogledom.

»Planchet,« pravi d'Artagnan svojemu slugi, ki v tem hipu pomoli glavo skozi pol odprta vrata, da bi vjel nekaj drobtinice od zabave, »pojdi k mojemu hišnemu gospodarju, gospodu Bonacieuxu, in mu reci, naj mi pošlje pol ducata burgundskega vina v steklenicah, temu dajem prednost.«

»Evo, evo; tvoj gospodar ti torej prodaja na upanje?« vpraša Porthos.

»Da,« odvrne d'Artagnan, »pričenši z današnjim dnevom, in bodite mirni: ta je njegovo vino slabo, pa pošljemo po drugo.«

»Treba je vporabljati in ne izrabljati,« pravi Aramis z izrekom.

»Jaz sem vedno pravil, da je d'Artagnan najboljša glava izmed nas štirih,« pravi Athos, ki po tej izjavi, za katero se mu d'Artagnan odzove s poklonom, zopet pade v svoj običajni molk.

»Ali povej končno vendar, kaj se je zgodilo?« ga sili Porthos.

»Da,« pravi Aramis, »zaupaj nam, moj ljubi prijatelj, samo če ni v nevarnosti čast kake gospe; v tem slučaju je boljše, da stvar obdržiš za se.«

»Bodi miren! Čast nobenega se ne hode imela pritoževati zaradi tega, kar vam imam povedati.«

In nato pove svojim prijateljem od besedice do besedice, kaj se je pripetilo med njim in njegovim gospodarjem in da je mož, ki je baje odpeljal ženo poštenega gospodarja, ravno isti, s katerim je imel opraviti na svojem potu v krčmi pri Hrabrem Mlinarju.

»To ni slabo,« pravi Athos, ko pokusi vino kot poznavalec, in pokima z glavo, da mu ugaja, »in iz tega dobrega človeka bode možno spraviti petdeset do šestdeset pistol. Zdaj moramo samo še vedeti, če se za petdeset ali šestdeset pistol splača staviti v nevarnost štiri glave.«

»Ali pomislite pač,« vsklikne d'Artagnan, »da gre pri stvari za ženo, za odpeljano ženo, za ženo, ki ji brezdvomno groze, ki jo morda natezajo, in vse to, ker je zvesta svoji gospej.«

»Čuvaj se, d'Artagnan, čuvaj,« pravi Aramis; »po mojem mnenju se vsled usode gospe Bonacieux razgrevaš nekoliko preveč. Ženska je bila ustvarjena v našo pogubo, in iz nje izvira vsa naša beda.«

Athos pri tej misli svojega tovariša Aramisa nagubani čelo in se vgrizne v ustnice.

»Jaz se ne vznemirjam zaradi gospe Bonacieux,« vsklikne d'Artagnan, »ampak zaradi kraljice, za katero se kralj ne briga, ki jo preganja kardinal in ki

mora gledati, kako glave vseh njenih prijateljev padajo druga za drugo.«

»Zakaj ona ljubi to, kar mi sovražimo najbolj na svetu, Špance in Angleže?«

»Španija je njena domovina,« odvrne d'Artagnan, »in čisto naravno je, da ljubi Špance, ki so sinovi iste dežele kakor ona. Kar se tiče druge točke, katero ji predbacivaš, sem slišal govoriti, da ne ljubi Angležev, ampak nekega Angleža.«

»In res,« pravi Athos, »priznati se mora, da je ta Anglež vreden ljubezni. Nikdar še nisem videl odličnejše zunanosti od njegove.«

»Brez ozira na to, da se oblači, kakor nihče drugi,« pravi Porthos. »Oni dan, ko je razsiral svoje bisere, sem bil v Louvru, in, pri moji duši, pobral sem dva bisera, katerih vsakega sem prodal za deset pistol. In ti, Aramis, ali ga poznaš?«

»Tako kakor vi, gospodje, kajti bil sem med onimi, ki so ga zaprli v Amiensu v vrtu, kamor me je peljal gospod de Putage, kraljičin hlevar. Tedaj sem bil v semenišču, in dogodek se mi je zdel za kralja bolesten.«

»Kar bi mene,« pravi d'Artagnan, »če bi vedel, kje je vojvoda Buckingham, vendar ne oviralo, prijeti ga za roko ter ga peljati v kraljično bližino, in če bi bilo to tudi samo, da bi dražil kardinala; kajti naš resnični, naš jedini, naš večni sovražnik je kardinal, in če bi mu mogli napraviti kaj posebno neprijetnega, priznam, da rad stavim v nevarnost svojo glavo.«

»In trgovec ti je rekel, d'Artagnan,« pravi Athos, »da kraljica meni, da so Buckinghama zvalili sem s ponarejenim pismom?«

»Boji se tega.«

»Poslušajte torej,« pravi Aramis.

gre, v „Sol. Dom“, boljši jih spravijo na nemško vadičo, koliko jih pa gre leto za letom v laške šole prav radi tega, ker ni slovenske na primernem mestu!

Nikar pa naj ne misli „Corriere“, da poneha v Gorici boj za slovensko mestno solo, čeprav ima v gotovem pogledu na svoji strani celo dr. Gregorčiča, marveč pove mu, da se bo ta boj bojeval dalje, in sicer tako, da dobimo namesto podturnske drugo solo na primernem mestu, poleg tega pa narašča potreba po več ljudskih solah s slovenskim učnim jezikom v mestu. Imeti pa hočemo vse, kar nam tice.

Osnanilo c. kr. finančnega ravnanstva. — V smislu § 201. zakona od 25. oktobra 1896. d. z. št. 220. mora vsak, kedor je v kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru dolžan izplačevati za eno osebo prejemkov na plačilu ali pokojnini, označenih v § 167. na leto več kakor 1200 kron, predati vsako leto davčnemu oblastvu naznanilo o osebah, ki imajo pravico do teh prejemkov, navede njih ime, stanovaniliste in posel, potem višino in vrsto v prejšnjem letu izplačanih prejemkov. Pri stalnih prejemkih je napovedati njih izmero ob času, ko se je dalo naznanilo; pri premenljivih zneskih pa tisti znesek, ki so dosegli v zadnjem letu, t. j. v doli dvanajstih mesecih pred oddajo naznanila: n. pr. če se je oddalo naznanilo 20. oktobra 1903. tisti znesek, ki je bil izplačan v času od 20. oktobra 1902. do 19. oktobra 1903. Kedar se niso stalni ali premenljivi prejemki skozi vse leto ali so se izpremenili med letom, tedaj je povedati način (gastop službe, zvizbo ali znizbo prejemkov, izstop iz službe) in čas te premembe (dan, katerega je nastopila prememba, oziroma dan, od katerega ali do katerega so bili izplačani prejemki), in pa letni znesek, ter v resnici izplačani znesek. Na temelju napominjanih zakonskih določb in na temelju čl. 40 izvršitvenega predpisa k IV. poglavju označenega zakona, predpisa objavljenega v d. z. št. 108. od leta 1897., pozivljajo se radi priprave za odmero osebnega dohodninskega davka za leto 1904. delodajalci, koji plačujejo prejemke imenovanih vrst, naj predložijo ona naznanila in sicer v neposrednodržavnem mestu v Trstu in okoličanskih občinah pri c. kr. davčni administraciji v Trstu, v pokrajinski grofiji goriski in gradistiški pa in v mejni grofiji istrski pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih, davčnih oblastih prve stopinje, in sicer najkasneje do 31. oktobra 1903. Uzorci za naznanila dobé se brezplačno pri pristojnih davčnih oblastih I. stopinje (torej za Trst in okolico pri c. kr. davčni administraciji, v Gorici, Gradiski in v Istri pa pri pristojnih okrajnih glavarstvih.) Kazenska določila radi neresničnih naznanil ali opusta teh naznanil nahajajo se v §§ 240, 241, 243 št. 6 in 244 zak. 25. oktobra 1896. d. z. št. 220.

Konj se je splašil v ponedeljek dopoldne okoli 11. ure v Židovski ulici. Stal je

z vozom blizu Jone; dva dečka sta ga držala. Kar se spusti konj z navadnim vozom v tek ter je dirjal po czi Židovski ulici na vso moč. Pri Kustrinovi hiši se je voz prevrnil, konj pa se je vtrgal, na kar je bežal proti pokopališču, kjer je udril v hišico ob mitnici; tam so ga končno prijeli.

Opemln izseljencom. — Vlada „Zedinjenih držav“ je izdala nov zakon, ki urejuje in znatno omejuje izseljevanje v Ameriko. Pred vsem mora po novem zakonu vsak izseljenec, takoj ko stopi na ameriška tla, plačati dva dolarja osebnega davka. Idijotom, siromakom, prosjakom, bolehnim, onim, ki žive v mnogoženstvu, ki so sodno kaznovani in anarhistom je vseljevanje sploh zabranjeno. Vsi tisti, ki vabijo ljudi v Ameriko ali jim obečajo delo, se kaznujejo z globo 5000 dolarjev. To naj si zapomnijo posebno tisti, ki prodajo doma svoja posestva in se napotijo v Ameriko, ne da bi mogli izpolniti vse pogoje, ki so omenjeni v omenjenem zakonu. V svarilo na jim bo veliko število izseljencev iz Avstro-Ogerske, ki so se v zadnjem času vrnili domov, ker jih je ameriška vlada zavrnila.

Neko ubogo starko s Kanalskega, po imenu Oberdank, ki prebiva v Gorici že nad 40 let, su te dni odpeljali na Kanalsko, kamor je pristojna. Starki se je godilo slabo ter je tuhtam beračila. Zato so jo prijeli, jo zaprli za 48 ur, ter jo odvedli v pristojni kraj. Tako se je zgodilo ubogi starki, ali tako se ne zgodi tistim „ubogim“ menihom, ki od slučajja do slučajja beračijo po hišah ter so prebivalstvu v pravo nadlego. Hodi jo okoli osabno, in ako jim kje pred nosom zapro vrata, kar je le prav, pa klicajo celo hudiča na ljudi. Tem beračem se ne zgodi nič. Nikdo jih ne preganja, nikdo ne zapira! Tako je delo „prosvitljenih časov!“

Dr. Rudolf Thoma, doktor vsega zdravilstva, si dovoljuje naznanjati, da ordinje od 1. oktobra dalje v ulici Josipa Verdija št. 30 od 10—11. dopoldne in od 3—4. pop.

Zobozdravnik dr. Piki je preselil svoj zobozdravniški atelje v ulico Josipa Verdija 19. Več oglaš na zadnji strani.

Zgubljen lovski pes se nahaja pri županstvu v Rencih, kjer naj se oglasi gospodar psa s spricevalom svojega županstva. Brez spricevala se psa ne odda nikomur.

Trg sv. Mihaela prične 5. oktobra t. l. ter bo trajal 8 dni.

Stanovanje s tremi sobami in kuhinjo se odda v najem v ulici Soški most št. 63.

Razgled po svetu.

Državni zbor. (Dalje.) — V meritorni debati k Plackovemu predlogu je govoril Daszynski med drugim: „Vsa čast osebi cesarjevi, ne pride mi na misel, da bi se starega gospoda kakorkoli osebno lotil. S posebnimi razmerami vladarja se nočem baviti. Toda ali je mogoče v 20. stoletju reči, naj bi vse svoje interese, svoje ideale, svojo zgodovino obesili na to edino osebo? In če bi tudi bila vladarjeva oseba okrašena z vsemi čednostmi, je vendar le umrjoč in go-

tovo nimamo dosedaj vzroka, gojiti najmanjše nade na osebo naslednika, kateremu se je zljubilo, zasledovati zadnji čas politiko, ki je že bila povod raznim debatam v zbornici. Bojim se, da legajo sence reakcije na naše današnje življenje ter vznemirjajo našo bodočnost. Kdor ima oči, da gleda, in ušesa, da čuje, že vidi in sliši triumf klerikalizma, izživajočo nesramnost očitnih in prikritih klerikalcev. O tem smo imeli zglede v izjavah prestolonaslednika, ki je pogumno vrzel ljudstvu svojo rokavico, ki se je pogumno zavzel za črno reakcijo, ki je pošiljal brzjavke najbolj lumparijskim zornalistom, ki so branili klerikalno stvar. Ako je temu tako, moramo misliti, da se gre za enega edinega moža. Ali je bila ta ena oseba tako enotna v svojem programu? Ali nismo videli doba Bacha, ali nismo videli prelivanja krvi na Dunaju, Pragi, Lvovu? Govorim o letu 1848., ko je tudi bila oseba cesarjeva kot program države. Po porazu l. 1859. se je potem vse zopet saktioniralo, avtonomistično, centralistično, leta 1867. dualistično. Potem smo bili zopet liberalni, potem smo bili pri železnem obroču in danes smo gotovi. (Veslost.) Vsa čast dinastiji, naj jo obdajajo lizuni, naj rožljajo črni s sabljami. Dinastične pravice ne zadoštujejo, da bi zakrpale položaj, niti tedaj ne, ako se najde stranka, ki ima pogum, da predlaga kroni svoje želje. Tako je to pri nas in na Ogerskem. Ministerski predsednik je nedavno izrekel veliko besedo: „Avstrija je“. Varoval pa se je reči, kako je. Avstrija je brez ljubezni narodov, brez privrženosti narodov, brez pravega parlamenta, brez budgeta, brez ustave, Avstrija je končno brez rekrutov. Take Avstrije, ki bi svoje narode zadovoljila, take ni. Potem je prešel govornik k armadi ter vprašal: „Kaj pa je ta armada? Kako reagira na naše potrebe? Kdo more reči, da je današnja armada prijateljica svoje narodnosti? Nemška buržoazija misli, da bo jezik vojašnic nacionalna opora nemstva. Kako hitro je pozabila na leto 1897. v Gradcu! Vojski in armada je čisto nekaj različenega.“ Preidši na dogodke na Ogerskem je rekel, da bo razvoj ogerske narodnosti razgnal dualizem. „Vsa politika je neodkrita.“ Ko so letela te dni polena na dr. Körberja v ogerski zbornici, se ni nihče zanj potegnil, kako pa je govoril dr. Körber v debati o hrvaškem banu. Končno je govornik predlagel spremembo § 8. brambnega zakona tako, da naj znaša službena dolžnost dve leti aktivno in 8 let v rezervi.

V petek so bile nastale v državni zbornici zmesnjave, in bati se je bilo, da bodo morali tretjeletniki dalje služiti. Vlada je povedala, da se v takem slučaju ne more poslužiti § 14. V soboto pa je prišlo do kompromisa med strankami. Čehi so zahtevali, da se zagotovi vsprejem nujnega predloga posl. Pačeka, po katerem umakne vojna uprava svojo naredbo za pridržanje tretjeletnikov ter se dopusti v razpravo predlog,

da se za sedaj vsprejme le dosedaj navadni kontingent novincev, sklepanje o povisanju kontingenta pa se prepusti poznejši zakonodaji. Mladočehi so umaknili druge svoje predloge. Predlog Plackekov za takojšnje odpusčenje tretjeletnikov je bil sprejet proti glasom nemške levice. Čehi so izšli častno iz te bitke, in tretjeletniki se imajo zahvaliti v prvi vrsti strankam desnice, da pojdejo sedaj na dopust. Pri tem pa se je razbila tudi nemška „gemeinbürgschaft“, ker so nemški kršč. socialisti potegnili z desnico. Körber pa je tudi doživel poraz, da se je vlada predloga premenila po volji desnice. Tretjeletniki v tej polovici pojdejo na dopust in 59.024 novincev pride te dni v vojsko. V nadaljnjem je opozoril posl. Biankini, da sistem v Hrvatski traja dalje. Zbornica je nadaljevala razpravo v stvarih bede. Spinčič le vložil interpelacijo na nautnega ministra, v kateri zahteva odgovor na rekurz proti odmerjenju solskih taks v kastavski občini. — Ellenbogen je interpeliral ministra za trgovino radi nedeljskega počitka pekovskih pomočnikov v Trstu, Starzynski radi odprave zakona o kontingentiranju sladkorja s pomočjo § 14. Po nekaterih drugih rečeh je bila seja zaključena, na kar je predsednik naznanil, da prijavi prih. sejo poslancem pisanimim potom.

Khuen Hedervary je podal svojo demisijo ter sporočil cesarju, da se ne more sestaviti novega ministerstva. Baje se povzela sestava novega ministerstva Szellu.

Ljubljanski „Sokol“ je slavil v nedeljo 40-letnico svojega obstanka. Vršil se je najprvo občni zbor. Prvo je govoril dr. Tavcar, za njim gospa dr. Tavcarjeva v imenu „Žensk. tel. društva“, na to pa je podal dr. Murnik živo sliko o delovanju ljubljanskega „Sokola“. Obed se je vršil pri Auru. Pri telovadbi je bil obisk dober, telovadilo je 50 telovadcev pod vodstvom dr. Murnika. Zvečer je bil komers. Zastopana so bila tudi sokolska društva iz Celja, Idrije, Kranja, Postojne in Zagorja.

Odpust tretjeletnikov. Tozadevna naredba je bila že prej izgotovljena v vojnem ministertvu. V poned. je sprejela gosposka zbornica rekrutni zakon, nakar se je naredba vojnega ministertva nemudoma razglasila ter se tretjeletniki najpozneje do 1. oktobra odpuste.

Vojaški upor na Ogerskem. — V budimpeštanskem garnizijskem zaporu je nad 300 zaprtih vojakov-tretjeletnikov, ki so se spuntali zaradi nadaljnega službovanja. Največ jetnikov je iz 23. in 68. pespolka. Straže so se morale pomnožiti od 25 na 40 mož.

Gosposka zbornica je po kratki debati tudi vsprejela predlogo v kontingentu novincev. Körber je rekel v gosposki zbornici, da ni opravičeno nikako razpravljanje o možnosti, da bi se v bodoče kedaj odmaknili od tiste črte, ki je potegnena v narodnem povelju!!

»Kaj?« vpraša Porthos.

»Le nadaljujte, spomniti se moram podrobnostij.«

»In zdaj sem prepričan, da je dejstvo, da so odločili to kraljičino služabnico, v zvezi z dogodki, o katerih govorimo, in morda s prisotnostjo vojvode Buckinghama v Parizu.«

»Gaskonec je poln idej,« pravi Porthos z občudovanjem.

»Jaz ga poslušam rad,« pravi Athos, »njegovo govorjenje me zabava.«

»Gospodje,« reče Aramis, »poslušajte.«

»Poslušajmo Aramisa,« pravi trojica prijateljev.

»Včeraj sem bil pri nekem učenem doktorju bogoslovja, ki ga večkrat vprašam za svet glede svojih študij.«

Athos se nasmehne.

»Stanje v zapuščenem delu mesta,« nadaljuje Aramis; »to zahteva njegova narava in njegovo opravilo. Toda isti hip, ko sem prišel od njega...«

Tu preneha Aramis.

»No?« vprašajo njegovi poslušalci, »isti hip, ko si prišel od njega...?«

Aramis je bil, kakor da se bojuje sam s seboj, kot človek, ki je baš hotel na vsa usta povedati laž, a začutil, da mora iz prej neznanega vzroka prenehati; toda oči njegovih treh prijateljev so bile vprte vanj, njihova ušesa so poslušala napeto, in ni bilo več mogoče prenehati.

»Ta doktor ima noko nečakinjo,« nadaljuje Aramis.

»Ah, on ima neko nečakinjo!« ga prekine Porthos.

»Zelo spoštovanja vredno damo,« pravi Aramis. Trije prijatelji se prično smejati.

»Ah, ako se hočete smejati ali ako mi ne verjamete,« odvrne Aramis, »ne izveste ničesar.«

»Mi smo verni kakor mohamedanci in nemi kakor mrtvaški odri,« pravi Athos.

»Torej hočem nadaljevati,« povzame Aramis. »Ta nečakinja pride svojega s. čica večkrat obiskat; včeraj je bila tam slučajno tedaj kakor jaz, in moral sem se ji ponuditi, da jo spremim do njenega voza.«

»Ah, ona ima svoj voz, doktorjeva nečakinja?« ga prekine Porthos, katerega napaka je bila poleg drugih velika nebrzdanost jezika; »lepo znanje, prijatelj.«

»Porthos,« odvrne Aramis, »več kakor enkrat sem te že opozoril, da si zelo indiskreten in da ti to škoduje pri damah.«

»Gospodje, gospodje,« zakliče d'Artagnan, ki je spoznal dalekosežnost dogodka, »stvar je resna. Ne šalimo se torej z njo, če moremo. Naprej, Aramis, naprej.«

»Naenkrat stopi k meni velik, rujav mož s plemiškimi manirami — primeroma tvoje velikosti, d'Artagnan —«

»Morebiti ravno iste,« pravi ta.

»Mogoče,« nadaljuje Aramis, — »s spremstvom petih ali šestih mož, ki so šli deset korakov za njim, ter pravi z najljubnejšim glasom: »Gospod vojvoda in vi, milostiva,« tu se obrne k dami, ki je držala svojo roko na moji...«

»K doktorjevi nečakinji?«

»Molči že vendar, Porthos!« pravi Athos, »ti si neznosen.«

»Izvolita stopiti v to kočijo, in sicer brez najmanjšega odpora in brez najmanjšega hrupa.«

»Imel te je za Buckingham!« vsklikne d'Artagnan.

»Jaz menim,« odvrne Aramis.

»Toda damo?« vpraša Porthos.

»Imel jo je za kraljico,« pravi d'Artagnan.

»Res je,« potrdi Aramis.

»Gaskonec je hudič,« zakliče Athos, »nič mu ne odide.«

»Dejstvo je,« pravi Porthos, »da ima Aramis stas in deloma tudi kretanje lepega vojvode. Toda zdi se mi, da mušketerska uniforma...«

»Imel sem velik plašč,« pravi Aramis.

»Sredi julija, hudič!« vsklikne Porthos. »Ali se doktor boji, da bi te ne spoznali?«

»Meni je jasno to,« pravi Athos, »da se je špijon dal motiti rasti in kretanju, toda obraz...«

»Imel sem velik klobuk,« pravi Aramis.

»Ah! moj Bog!« vsklikne Porthos, »kako se je treba čuvati, da je mogoče študirati bogoslovje!«

»Gospodje, gospodje,« pravi d'Artagnan, »ne trajmo časa z blebetanjem! Razidimo se in poiščimo drobnarijevo ženo; to je ključ do spletke.«

»Ženska iz tako nizkega stanu! Ali res misliš, d'Artagnan?« pravi Porthos in zaničljivo namrdne ustnice.

»De la Porte, zaupni sluga kraljice, je njen krstni boter. Ali vam nisem povedal, gospodje? In morda je Njeno Veličanstvo to pot namenoma iskalo pomoč tako nizko. Visoke glave je videti že od daleč, in kardinal ima dobre oči.«

»Dobro torej,« pravi Porthos, »pogodi se torej s trgovcem za ceno, in sicer za dobro ceno.«

»To je nepotrebno!« pravi d'Artagnan, »kajti zdi se mi, da ako nas ne plača on, bomo plačani od druge strani.«

(Dalje pride).

Ali bo vojna? — „Information“ prinaša iz Sofije tak-le dopis: Vkljub najnovejšim resnim vestem in vkljub vsem pripravam je gotovo, da vojne med Turčijo in Bolgarijo ne bo. Bolgarija vojne ne bo napovedala, ker se boji, da ne bi je Rusija okupirala in Rumunija za hrbtno napadla, Turčija pa tega tudi ne bo storila, ker se boji okupacije Makedonije od strani Avstrije, ki po besedah tukajšnjega (sofijskega) turškega komisarja, Ali Feruh-beja čaka le ugodne prilike, da udre v Makedonijo. Poleg tega se boji Turčija, da bi Rusija lahko porabila priliko, da izkrci v Inadi ali Vaziliki svoj vojni kor, ki je v dveh ali treh dneh že pred carigradskim zidovjem. Ne glede na ta ugibanja pa Turčija tudi ne uvideva potrebe vojne, ker bo tudi brez vojne zadušila vstane in umirila deželo, namreč s sistematičnim zatiranjem bolgarskega prebivalstva. To je najradikalnejše sredstvo in najboljša taktika, s katero se bo Turčija enkrat za vselej iznebila nadležnega bolgarskega elementa. Pri tej priliki bodi omejeno, da je bilo od tistega časa, ko se je vstane proklamiral (2. avgusta) pa do danes po poročilih notranje makedonske organizacije pomorjenih okoli 70.000 Bolgarov. Ako bo Evropa še nadalje pustila delati Turčiji, kar bo hotela, ne bo v kratkem času v Makedoniji nobenega Bolgara več. Pozicija Petkovega kabineta je vkljub vsemu ropotanju opozicije utrjena in bo po volitvah brezdvomno še utrjenejša. Opora sedanje vlade je postopanje ruske diplomacije, ki intrigira proti knezu Ferdinandu. Tudi rusofilska stranka pod vodstvom ruskega agenta Bahmetjeva se živahno giblje. Knez in njegova vlada poznata te intrige in se dobro varujeta.

Tri resolucije mladočeskega kluba. — Mladočeski klub je sklenil v svoji seji dne 26. t. m. tri resolucije. Prva se tiče imenovanja uradnikov v sodni stroki na Češkem, ko se češke uradnike zapostavlja za nemške; druga resolucija se bavi s Stremayrjevimi jezikovnimi odredbami, po katerih se ne ravnaajo oblasti, tretja se peča z državnimi oblastmi v Šleziji, ki zalijo češki narod z odrekanjem čeških zapisnikov in rešitev, in ker se nastavljajo v slovanskih krajih uradniki, ki ne znajo slovanskega jezika ter so znani sovražniki enakopravnosti.

Sola za enega otroka! — V naši državi vladajo čudne razmere. Začelo pa je to, da se le te po največ ticejo samo Slovanov. Ako bi bilo to drugače, bi se mi ne vznemirjali toliko. Beležiti moramo slučaj, ki kaže neovrgljivo, kako ljubeznivo skrbi naša preluba Avstrija za — Nemce, kako pa zapostavlja — nas, uboge slovenske helote! V vasi Svatonjevice na Češkem vzdržuje država nemško ljudsko solo za enega otroka. Lani je bilo v tej soli 7 učencev. Letos pa pohaja to solo samo ena učenka in še ta je hčerka učiteljeva! Čujte to čudo, kateri si morate za stotine svoje dece na Goriškem, v Trstu, na Štajerskem in Koroskem vzdrževati svoje zasebne sole! Tako postopa vsem narodom pravična vlada avstrijska napram Nemcem, vam pa daja k večjemu — batin! Človeku bi zares skoro zavrela kri v oči, gleda taki krivici! No, pa mi ravnodušno prenašamo vse; k večjemu, da včasih skrivaj zaskrijemo z zobmi! To je naša mizerija...

Prvi sestanek narodnih in naprednih novinarjev v Hrvaški se bo vršil v Zagrebu dne 10. oktobra t. l. s sledetimi dnevnimi redom: 1. Narodni in napredni novinarji hrvaški, srbski in slovenski. Poroča g. dr. Ante Radić. 2. Osnutek novinarskega društva in pristop k osrednji zvezi slovanskih novinarjev v Pragi. 3. Novinarska (tehnična) in novinarska (stanovska) organizacija. Poroča gospod dr. Milan Heimerl. 4. Orijen-tacija o aktualnem narodnem in političnem vprašanju. Poroča g. dr. Stjepan Radić. 5. Pokrajinsko novinstvo, njegove potrebe in dolžnosti. Poroča Peroslav Ljubić. 6. „Ruski kružok“ ali „slovanski klub“. Poroča Josip Pasarić. 7. Za uspostavo porote. 8. O zvezi z našim tiskom v Ameriki. Sestanek bo v prostorih „Obzorovega“ uredništva, vogal Marovske in Gunduličeve ulice, 1. nadstropje desno. Začetek točno ob 8. uri večer in nadaljeval se do naslednjega dne.

Najvišje hiše v Evropi so vsekakor v Parizu, ker zavzema Pariz najmanjši prostor med vsemi velikimi mesti. V Parizu pride na prebivalca le 25 m², docim pride v Berlinu na osebo 30 m², v Kodanju 50 m², v Drazdanih in Amsterdamu 95 m², v Hamburgu in Dunaju 109 m², v Monakovem 154 m² in v Budimpešti pa celo 298 m².

Grozen vihar na Triglavskem pogorju. — Na Kredarici je bil v noči med 13. in 14. t. m. (med nedeljo in ponedeljkom) grozen vihar. Čudež je, da ni orkan odnesel koč. Oskrbnik in njegova žena sta celo noč v obednici napravljena prečula in mislila, da bo vsega konec. Svetilka na stropu se je tresla, da je ugasnila, stene so škripale in pokale, v kuhinji je repotala posoda, da sta jo morala postaviti na tla, da se ni pobila. Hiša se je zibala. Južni veter (od Marije Terezije koč sem) je že načel streho proti kapeli in je na koncu na eni strani privzdignil vse letve z deskami vred za malo ped visoko, a jih ni odtrgal in odnesel. Na sredo se železna vrh ni odtrgala, ampak je doli tistala in ubranila streho viharju. Žebli, eno ped dolgi, ki so bili skozi letve zabiti v špere, so na južnem voglu izravnani. Ta teden sta sla Požganec in tesarski mojster na Kredarico, da popravita vso škodo, pritrdila posamezne dele in koč na koncu proti kapeli prikleneta še z eno vrvo k tlom. — Na Velem polju je vihar pri pastirskih kočah odkril strehe in eno koč z vsemi tramovi odnesel, da se ne pozna, kje je stala. Vodnikova koč je nepoškodovana. — V Vratih je naliiv zelo raztrgal cesto. Popravljajo jo delavci, da more voznik opeko voziti do Aljaževega doma. — Na vrhu Triglava je en meter snega, pri Dežmanovi koči pod Begunskim vrhom eno ped, više dve pedi.

Opustitev pouka o poljski zgodovini. — Naučno ministerstvo je po novem učnem načrtu opustilo pouk o poljski zgodovini na mestnih obrtnih solah v Lvovu. Obrtniki so se temu odločno uprli ter na zborovanju sklenili obrniti se s protestom do občinskega sveta v Lvovu kakor tudi do dež. sol. sveta, zahtevaje takojšnjo uredbo predavanja o poljski zgodovini, drugače ne bodo dopuščali svojim učencem obiska take obrtne sole... To avstrijsko učno ministerstvo je tako neprijazno Slovanom, kakor vse druge uprave. Namesto da bi skrbelo za pouk in napredek v pravem pomenu besede, pa se peha za tem, da bi brisalo zgodovinske spomine iz glav Slovanom! To je „kulturno“ delo! Upamo, da poljski obrtniki pokažejo v dejanji ministerstvu, da znajo res čuvati slavno zgodovino poljskega naroda.

Zborovanje učiteljev v Tridentu. — V nedeljo so imeli v Tridentu ljudski učitelji, kakih 500 po številu, zborovanje, na katerem so govorili o svojem žalostnem gmotnem položaju ter sprejeli resolucijo, ki nujno zahteva povišanje učiteljskih plač. Navzoči poslanec dr. Brugnara je obljubil od strani laških poslancev kar največ mogoče podpiranje želja učiteljskega.

Delavnica s plinovim motorjem,

transmisijami in vsemi potrebščinami ter s plinovo razsvetlavo

je na prodaj.

Natančneje se izv. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček.

Anton Pečenko

Vrtna ul. 8 — GORICA — Via Giardino 8 priporoča

pristne belne in črne vine iz vipavskih, furlanskih, brislih, delmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Pošte in paketa.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Trgovski učenec

z dobrimi spricivali se sprejme takoj. — Ponudbe sprejema Hedžet & Koritnik, trgovina z manufakturnim blagom, Gorica, na voglu starega tribunala.

Stanovanje

sredi mesta za večjo družino se oddá v najem.

Natančneje se izv. v popoldanskih urah v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček.

Odlikovana modna zaloga

Klotilde Tommasini v Gorici,
Gosposka ulica št. 8-9.

Naznanilo.

Podpisana si šteje v čast naznanjati slavn. občinstvu in č. gg. odjemalcem, da je dobila iz Pariza in Dunaja

veliko zbirko zimskih ženskih klobakov,

katero prodaja po najnižji ceni.

Klotilda Tommasini.

Učenca

sprejme

trgovina z železjem

Konjedic & Zajec v Gorici.

Zahteva se 2—3 srednji soli.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanja, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni vencl. — Mašno knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posobnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalec pejmih in in trglj ter na dežel. 2 35-8

Naznanilo o preselitvi.

Naznanjam slavn. občinstvu, da preložim s 1. oktobrom t. l. svojo pisarno iz sedanjih prostorov v Gosposki ulici št. 7. v lastno hišo v ulici treh Kraljev (Via tre Re) št. 9. v obližju nove justične palače.

Dr. Henrik Tuma,
odvetnik v Gorici.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1902. (v kronah): Članov 1853 z deleži K = 129.026. — Hranilne vloge 1.479.006 70. — Posojila 1.443 030 10 — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 68.050 90.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Naznanilo preselitve.

Podpisani naznanjam svojim cenjenim odjemelcem iz mesta in z dežele, da sem preložil svojo krojaško delavnico, zalogo sukna in gotovih oblek iz dosedanjih prostorov v ulici Josipa Verdija št. 26. v ravno isto ulico in sicer nasproti stavbišču »Trgovskega Doma« v hišo št. 33.

Anton Krušič,
krojaški mojster v Gorici
ulica Josipa Verdija št. 33.

Naznanilo preselitve.

Med. univ. dr. B. Pikel, zobozdravnik
v Gorici

naznanja, da je preselil svoj zobozdravniški atelje s 1. oktobrom 1903. v Corso Giuseppe Verdi 19. (poprej Vrtne ulice) nasproti ljudskemu vrtu in ordinuje od 9-12 dopold. in od 2-5 popol.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilno vlogo obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1.210.300—
b) vplačani 405.188—
Dana posejila 1.631.164—
Vloge 1.203.438—

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov

Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imetjem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, raz. ateljejem uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane stole, fotelja, vrtno stole, gugalnice, naslonjače itd. itd.

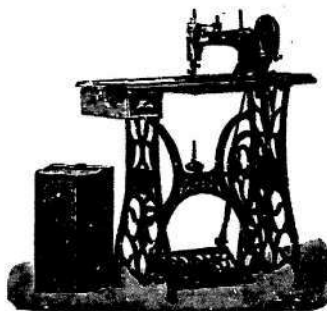
Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje niti v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.

Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravljeni za umetno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno.

Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via **Municipio** št. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravilnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Delo je zastajalo gospodinjam,

dokler so morale testenine doma mesiti. Odkar pa vdobe „gotove „lirske testenine“, jim je kuhanje prava igrača.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalčnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne proste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Mest št. 248. — (Česko).

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu z mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi
brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. Smekal
Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

1129 odlikovanj

Naznanilo.

Naznanja se, da se vsled podražanja prevoznine poviša cena jelovim drvam v zalogi podpisanega oskrbnistva c. kr. gozdnih uradov s 1. oktobrom 1903. od 5 K 60 vin. na 6 K.

C. kr. oskrbnistvo gozdnih uradov

v Gorici, 25. septembra 1903.

Gorica Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj« - pivo.

Fran Melinek

krčmar in zidarski mojster na Vrhovljah št. 30 „Na Planini“ priporoča svojo

gostilno,

kjer totu pristna domača bela in črna vina in vedno sveže pivo. Ima izvrstno kuhinjo z mrzlimi in gorkimi jedili ter prenočišča za potnike in hleve za konje.

Cene zmerne.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovanske-narodne uprave.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovaja iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.